



**Тема:** Зима. Ознаки зими в неживій природі.

**Мета:** Сформувати в учнів уявлення про характерні ознаки зими в

неживій природі. Ознайомити з зимовими місяцями; розкрити походження назв місяців. Вчити описувати красу природи взимку та позитивні емоції, які вона викликає. Розвивати бачення прекрасного в усьому, що нас оточує, творчу уяву, фантазію, зв'язне мовлення, спостережливість, критичне мислення, пізнавальну активність, пам'ять. Виховувати любов до природи.

**Тип уроку** : урок вивчення нового матеріалу.

**Методично-дидактичне забезпечення уроку:** асоціативний

кущ, малюнки учнів, презентація уроку, ноутбук, мультимедійний проектор, картки для групової роботи, сніжинки, підручник Т. Г. Гільберг, Т. В. Сак. Природознавство. 2 клас – К.: «Генеза», 2012; «Зошит з Природознавства» Т. Г. Гільберг, Т. В. Сак. о. 2 клас – Генеза 2015.

## Хід уроку

I. Організаційний момент

I. Організаційний момент

(Запозичено з друкованих джерел)

Разом ми йдемо в країну знань  
Ти зі мною поруч в класі стань  
Повернись, обернись  
І кожному посміхнись.  
Продзвенів уже дзвінок,  
Починається урок.  
Він зимовий і цікавий,



Тож гостей зібрав чимало.  
Повернімося обличчям до гостей  
І дружно промовимо: «Добрий день!»

**Девіз нашого уроку:**

**Діяти** – активно,  
**Думати** – оперативно!  
**Сперечатися** – доказово,  
**Для всіх** – обов'язково! (Слайд 2)

## II. Актуалізація опорних знань

### II. Актуалізація опорних знань



#### 1. **Фенологічні спостереження.** (Слайд 3)

- Яке сьогодні число?
- Який день тижня?
- Який місяць?
- Яка температура повітря?
- Яка сила вітру?
- Стан неба? Чи є опади
- Стан рослин?
- Що змінилось порівняно з минулим тижнем?

#### 2. **Гра «Відшукай зайве».** (Слайд 4)

- 1) Небо, земля, сніг, снігур, сонце, вітер.
  - 2) Хмари, дощ, місяць, літак, іній, туман.
- Отже, які об'єкти належать до неживої природи?(Висновок)

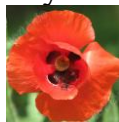
#### 3. **Перевірка домашнього завдання.**

- Про яку пору року ми говорили на минулих уроках?
- Назвіть осінні місяці.
- Який місяць називають листопадним?
- Яким був найхолодніший місяць осені?
- Чому говорять: “В осінній час сім погод у нас”.
- А яка осінь вам більше подобається – рання чи пізня?(Відповіді учнів)

#### **Розповідь з елементами бесіди ( Слово вчителя)**

Промайнула осінь. Закрив свої брами листопад. Передав естафету найстаршому братові, який рік закінчує, а зиму починає.

- А який же це місяць? (**Грудень**)
- Яка пора року зашифрована в ребусі?



**ЗИ** ,

- Які зимові місяці ви ще знаєте?



## III. Повідомлення теми і мети уроку

### III. Повідомлення теми і мети уроку

Ви вже здогадалися, про яку пору року ми сьогодні говоритимемо?

Так, тема нашого уроку: Зима. Ми зясуємо: «зима це добре чи погано?»

**Наше завдання** – визначити зміни в неживій природі взимку, або інакше, ознаки зими. (Слайд 5-8)

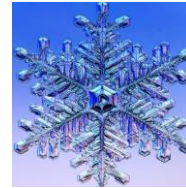
**Зима** – снігова господиня. Вона буває доброю і злою. Що вам більше подобається, вирішуйте самі. У нашій уяві зима приїздить на санчатах і все заморожує на своєму шляху. Холод... Слово коротке, але насторожує кожного, і ми відчуваємо мимовільний страх перед ним.

- З якими словами найчастіше вживається слово “холод”? (*Холодний сніг, холодний лід, холодна погода, холодна зима*).

- Сьогодні ми зробимо ще один крок в країну природи, в країну погоди, в країну зимову.

**Відгадайте загадку і дізнаєтесь разом з ким ми вирушимо в гості до красуні зими.** (Слайд 9)

**Загадка.** Срібна зірка, біла-біла,  
На долоню теплу сіла.  
І як сіла, той розтала-  
Голуба водиця стала. (*Сніжинка*)



(Кожному на парту падає паперова сніжинка)

Отже, ми вирушаємо.

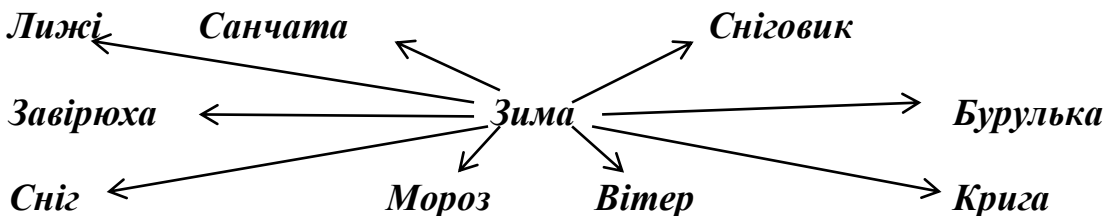


## IV. Вивчення нового матеріалу.

### IV. Вивчення нового матеріалу.

**1. Вправа.** Асоціативний куц: (Слайд 10)

Діти, які слова найкраще характеризують зиму, або які у вас виникають асоціації, що спадає вам на думку коли говоримо про неї?



**2. Гра “Мікрофон”:**

“Що ми вже знаємо про зиму?”(Відповіді учнів)

- вона холодна
- взимку дні короткі, а ночі довгі
- зимові місяці: грудень, січень, лютий. (Слайд 11)
- взимку ми відзначаємо народні свята : Різдво, Миколая, Водохреща.





(Слайд 12)

### 3 Зупинка в “Творчій скарбничці класу”.(Слайд 13)

**Вчитель.** Кожен з вас по-своєму уявляє зиму. Давайте завітаємо в нашу творчу скарбничку на виставку ваших робіт. Ось так ми уявляємо зиму, не дарма її називають красунею, чарівницею. (Малюнки виконані раніше на уроках обр.мист.) Але щоб краще зрозуміти ознаки зими в природі, то розділимося на групи. Подивіться на сніжинки, які лежать у вас. Ви бачите, що серединки у них різні. Це тому, що ваша сніжинка, літаючи по світу, взяла краплинку радості (**серединка біла**), краплинку ніжності (**серединка жовта**), доброти (**серединка рожева**) і любові (**серединка червона**). Без цих якостей – радість, ніжність, доброта, любов ми не зможемо спілкуватись з матінкою природою.

- Об'єднайтесь в групи за сніжинками і отримайте завдання.

### 4 Робота в групах. (Слайд 14)

**I- III групи** - Прочитайте текст на карточці, знайдіть в ньому ознаки місяців. Обговоріть інформацію, підготуйтеся розказати про ознаки зимових місяців своїми словами.



**IV група** - Вставте в текст потрібні за змістом слова і отримаєте розповідь про ознаки зими в неживій природі.

**1 група:** Зиму розпочинає **грудень**. У цьому місяці Сонце рухається найнижче над горизонтом, дні найкоротші. **22 грудня** – день зимового сонцестояння: найдовша ніч і найкоротший день. Після цього день збільшується, а ніч зменшується.

У грудні небо часто вкривають темні хмари. Іде сніг, і все навкруги вкривається білосніжною ковдрою. Але осінь дає про себе знати то потеплінням, то дощем. Бувають і хуртовини, і метелиці, і вітри. Але грудень дуже рідко холодніший від січня.

**2 група: Січень** – середина зими. У цьому місяці дні довшають, більше сонячного світла ллється на Землю. У січні земля врешті-решт укривається суцільною сніговою ковдрою. А ще його величають царем морозів, володарем і серцем зими. У січні не тільки сніг січе, а ще й мороз вогнем пече. У морозні дні сніг сухий і легкий. Чути як він рипить під ногами. А чому сніг рипить? Це ламаються сніжинки. Якщо за морозами настає відлига, тоді сніг ущільнюється, злежується.

**3 група:** Місяць **лютий** завершує зиму. Усе частіше на небі з'являється Сонце. Усе вище і вище воно піднімається, більше тепла посилає на Землю. Майже на 2 години збільшився день. Небо стає ясным і блакитним. З південного боку будинків звисають бурульки. Зима в лютому дещо пом'якшується, бувають відлиги, але ще можуть бути сильні снігопади, завірюхи й морози.

**4 група:** Узимку Сонце в полудень стоїть ще нижче, ніж восени. Тінь від предметів від цього стала довшою. З неба на землю падає вже не дощ, а білий сніг. Річки, ставки вкрились льодом.

**5 Фізкультхвилинка.** (Слайд 15)

Молодці, діти. Після такої праці варто відпочити.

Хто із вас уже стомився  
І над партою схилився?  
Дружно із-за парт ми встали,  
Фізкультвправи пригадали:  
Руки в боки, вгору, вниз,  
Раз- два-три – не помились.  
У долоні хлоп –хлоп – хлоп.  
І ногами топ –топ –топ.  
Мов годинник, зробим так:  
Тік – так, тік – так.  
Скажу всім вам : Молодці!  
Тихо сядьте на стільці.



**6** Робота за підручником. (*Природознавство*, Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак, 2кл.)

**Вчитель:**

- Чи всі ознаки зими ми з вами пригадали, можливо, є зимові явища, про які ми ще не говорили? Прочитаємо статтю підручника (ст. 62 – 63), що нового ми дізнаємось про зиму.(Чит. по абзацах та перев.. сприймання.)

- Чит. 1 абзацу, розглядаємо фото 1.

Що робить зиму неповторною?

- Чит. з 2 абзацу

Доведіть, що сніг – не тільки краса зими, а він захищає рослини від переохолодження.

- Чит. з 3 абзацу

Яка у зими є ще одна дорогоцінна краса? Що таке іній?

- Чит. з 4 абзацу

У чому сила зими?

Який узимку ранок? Вечір? Зима зачаровує своєю красою . Вона надихала багатьох поетів на творчість.

- Прочитаємо віршовані рядки Л.Компанієць

Про яке зимове явище розповідає автор?

Чи доводилось вам спостерігати за ним?

Як ще називають метелицю?

**7 Словничок: (розшифруй слова з плакату)**

- іній - нійі

- сніг - сгін

- мороз - розмо

- метелиця – лиметиця



**8. Перевір себе (с.64)** (Слайд 24)

- Після якої пори року настає зима?





- Назви основні ознаки зими?
- Назви ознаки зими, про які не йшлося в тексті.

### 8 **Фізкультхвилинка.** (Музична)



## V. Узагальнення й систематизація знань. V. Узагальнення й систематизація знань.

1. Гра “Доповни ознаки зими” (Слайд 25 і далі за слайдами)
2. Гра “Як сказати одним словом”: (фронтально)
  - Щедре випадання снігу. (снігопад)
  - Сніг кружляє в повітрі, по землі. (Завірюха)
  - Білі голочки прилипли до гілок дерев. (Іній)
  - Замерзла вода. (Лід).
  - Я прилипаю вам до ніг і називаюсь просто ... (сніг)
  - Хто малюнок на вікні уночі зробив мені? (Мороз)
- 3.. Робота в зошиті. ( с. 24) ( Слайд 31)
- 4 Крісло автора”. Складання розповіді за малюнками “За що ми любимо зиму”, “ ( Слайд 32-33). (1-2 учні).
  - Ми сьогодні стільки дізнались про ознаки зими, що вона може бути суворою, лютою, морозною, але все-таки ми любимо цю пору року.

## VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. VI. Підбиття підсумків. Рефлексія.

1. Тестові завдання: які твердження неправильні? Вибрати правильні. (Слайд 34) (Учні вибирають за допомогою курсора на комп’ютері вчителя)
2. **Вибери ознаки зими. (Індивідуальні картки)**  
(Додаткове завдання, якщо є час)
  - а) одні тварини сплять, інші шукають їжу;
  - б) небо чисте, прозоре, високе;
  - в) іде сніг, бувають заметілі;
  - г) довгі ночі, короткі дні;
  - д) сонцедобресвітить ігріє;
  - е) всі дерева стоять голі;
  - є) птахи прилітають з вирію.
3. Оцінювання і самооцінка (за допомогою карток – опор з незакінченими реченнями, що є на партах). ( Слайд 36)
  - Я сьогодні зрозумів, що...
  - Я сьогодні вивчив ....
  - Я замислився над тим, що ...





- Тепер я знатиму, що ...
- До цього уроку я думав, що ....

Я дізнався про те, що ...

4. Дати відповідь на запитання: “Зима це добре чи погано?”

## VII. Домашнє завдання:

### VII. Домашнє завдання:



( Слайд 37)

П. ст. 62-64

Прочитати і написати казку про зиму, використовуючи ознаки і явища, характерні для цієї пори року.